

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om genomförandet av en integrerad förvaltning av kustområden i Europa"

(2001/C 155/05)

Den 11 september 2000 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som ansvarat för det förberedande arbetet i ärendet, antog sitt yttrande den 13 mars 2001. Föredragande var José Bento Gonçalves.

Vid sin 380:e plenarsession den 28–29 mars 2001 (sammanträdet den 28 mars 2001) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 100 röster för och en nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Europaparlamentets och rådets rekommendation om genomförandet av en integrerad förvaltning av kustområden i Europa⁽¹⁾ bygger framför allt på "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet — Rapport om framstegen med demonstrationsprogrammet avseende en integrerad förvaltning av kustområden"⁽²⁾ och "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om integrerad förvaltning av kustområden: en gemenskapsstrategi"⁽³⁾.

1.1.1. Rekommendationen innehåller förslag om utarbetandet av integrerade strategier på nationell nivå och gemenskapsnivå för integrerad förvaltning av kustområden. Förslagen bygger på de mål som sätts upp i EG-fördraget och som framför allt handlar om att främja hållbar utveckling och att respektera miljön genom att bevara de befintliga resurserna.

1.1.2. Demonstrationsprogrammet omfattade ett antal projekt som genomfördes i 35 regioner som är representativa för Europas kustområden, samt sex tematiska tvärgående analyser.

1.2. Historisk betydelse

1.3. Kustområdena har genom historien varit naturliga platser för att bilda och bygga upp samhällen. Dessa områden har fortfarande stora utvecklingsmöjligheter för de moderna samhällena, och de har en viktig funktion inom många områden: jordbruk, fiskodling, fiske, fritidsaktiviteter, bevarande av naturen och den biologiska mångfalden, produktion av beståndsdelar för användning inom bioteknik etc.

2. Allmänna kommentarer

2.1. Förslaget till rekommendation pekar på följande:

- a) Den sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella betydelse som dessa områden har för EU.
- b) Att förhållandena i kustområdena i Europa försämrats kontinuerligt och allt snabbare, vilket bekräftas i rapporten från Europeiska miljöbyrån.
- c) Att det är nödvändigt att skapa system för förvaltning av kustområdena som är miljömässigt hållbara, ekonomiskt rättvisa, socialt ansvarsfulla och kulturkänsliga. På så vis kan man i alla avseenden upprätthålla integriteten för de befintliga resurserna.
- d) Att kommissionen i alla sina tidigare meddelanden om denna fråga⁽⁴⁾ framhåller att den integrerade förvaltningen bör säkerställa att alla berörda parter kan delta.
- e) Behovet av att säkerställa sammanhängande insatser på europeisk nivå, och även samarbete mellan regioner, för att bidra till att lösa problemen i gränsöverskridande kustområden. Dessa insatser bör därför införlivas i gemenskapsinitiativet Interreg.
- f) Att tidigare resolutioner från rådet⁽⁵⁾ tydliggör behovet av samordnade europeiska åtgärder.
- g) Att kommissionen i ett meddelande⁽⁶⁾ föreslog ett demonstrationsprogram avseende en integrerad förvaltning av kustområden, och att detta program sedermera genomfördes.

⁽¹⁾ KOM(2000) 545 slutlig.

⁽²⁾ KOM(97) 744.

⁽³⁾ KOM(2000) 547 slutlig.

⁽⁴⁾ KOM(97) 744 slutlig och KOM(2000) 547 slutlig.

⁽⁵⁾ Rådets rekommendation 92/C 59/01 och resolution 94/C 135/02.

⁽⁶⁾ KOM(95) 511 slutlig.

h) Att det med tanke på gemenskapslagstiftningens subsidiaritets- och proportionalitetsprinciper, de skiftande villkoren i kustområdena och medlemsstaterna olika rättsliga ramar krävs lämpliga riktlinjer på gemenskapsnivå för att denna åtgärd skall bli verksam.

2.1.1. Integrerad förvaltning av kustområden är en dynamisk, fortlöpande och interaktiv process vars mål är att främja en hållbar förvaltning av kustområdena och på lång sikt försöka tillvarata alla fördelar med olika slags verksamhet i dessa områden samtidigt som man tar hänsyn till deras ekologiska känslighet.

2.1.2. Rekommendationen och meddelandet presenterar en europeisk strategi med utgångspunkt i det demonstrationsprogram⁽¹⁾ som ESK kommenterade genom sitt yttrande av den 10 juni 1996⁽²⁾. Synpunkterna på föreliggande förslag är i linje med ståndpunkterna avseende demonstrationsprogrammet som genomfördes på initiativ av och i samarbete mellan generaldirektoraten för miljö, fiske och regionalpolitik, med deltagande från Gemensamma forskningscentret.

3. Särskilda kommentarer

3.1. En gemensam vision (I)

3.1.1. ESK kan i stort ge sitt stöd till denna punkt i rekommendationen från Europaparlamentet och rådet, men vill föreslå en text med större räckvidd:

- Man bör garantera ekonomiska möjligheter i de berörda områdena och främja insatser som skapar varaktiga arbetstillfällen, samtidigt som man respekterar de hållbarhetsmål som gäller hänsyn till kustområdenas särskilda miljö och biologiska/fysiska känslighet.
- Åtgärder för att utnyttja områdena ekonomiskt bör respektera lokalsamhällets sociala och kulturella identitet.
- Med tanke på hela samhällets framtida behov av rekreation bör det garanteras att öppna landskap avsätts och utvecklas inom ramen för en balanserad och hållbar miljö- och landskapspolitik som också tar hänsyn till verksamhetens ekonomiska aspekter.

d) Med tanke på kustområdenas fysiska och miljömässiga känslighet bör man främja och trygga ekosystemens integritet samt en hållbar förvaltning av djur och växter, såväl fiskeresurser i havet som flora och fauna längs kusten och i angränsande områden.

e) Hanteringen av frågan om integrerad förvaltning bör också omfatta innanhavens mest avlägsna områden och sådana regioner som gränsar till kustregionerna inom hela EU.

3.2. Principer (II)

ESK vill göra följande kommentarer:

- Kommissionen framhåller att förvaltningsmodellen för kustområden bör utvecklas i ett långsiktigt perspektiv och omfatta alla sociala och ekonomiska aktörer i området. Utvecklingen i kustområdena märks inte främst på kort sikt. Den påverkas också av verksamhet i angränsande områden. Klimatförändringar kan i sig utlösa reaktioner med negativ inverkan på dynamiken och stabiliteten i kustområdet. Temperaturhöjningen har lett till högre vattenstånd, och det har negativa följder för kustens jämvikt.
- Enligt förslaget till rekommendation bör en integrerad förvaltning av kustområden vara interaktiv och "kunna anpassas", alltså ta hänsyn till ny kunskap som kommer fram genom analyser av hur kustområdena fungerar.
- Utvecklingen i kustområdena påverkas eller till och med styrs av verksamhet i angränsande områden, och därför måste förvaltningsstrategierna ta hänsyn till de särskilda lokala förhållandena: ekonomiska aktörer, berörda samhällen, ekosystemen och deras grad av stabilitet eller känslighet, möjlig påverkan på närliggande områden, farlig påverkan på själva kustområdet (transport av förorenande eller farliga ämnen, utfiskning, utsläpp som hotar den biologiska mångfalden m.m.).
- Alla dessa förhållanden bör betraktas och ingå i kalkylerna som input/output när verksamheten i kustområdet planeras. I denna planering bör alla berörda parter få delta.
- Förvaltningsmodellen är i grunden en miljöinriktad modell som tar hänsyn till områdenas känslighet och sårbarhet, men den bör för den skull inte utesluta de ekonomiska och sociala sidorna. Exempelvis kan man se på den modell som genomförts i Baie de la Rance, där havsenergin har tagits till vara i elproduktionen medan slam har

⁽¹⁾ KOM(95) 511 slutlig.

⁽²⁾ EGT C 295, 7.10.1996.

använts i tillverkningen av byggmaterial och framställningen av organiska föreningar för gödning av odlingsmark. Även andra erfarenheter inom detta fält går att finna i Europa, och kunskaperna som dessa gett bör tillvaratas i andra geografiska områden. (Exempel: Nederländernas erfarenhet och tillämpningen av spjutspetsteknik i arbetet med att vinna marskland från havet.)

- f) Förvaltningen av kustområdena bör stödjas av övervakningssystem som ger möjlighet att kontinuerligt följa effekterna av olika faktorer som inverkar negativt på den fysiska miljön, den biologiska mångfalden eller balansen i ekosystemen på land och i vatten. Tillgången till lämplig analysteknik, system för fjärranalys med hjälp av satellit och geografiska informationssystem utgör ett grundläggande hjälpmedel för integrerad förvaltning av kustområdena.

3.3. Nationell inventering (III)

3.3.1. ESK föreslår att punkt 2 formuleras enligt följande:

”Inventeringen bör omfatta alla förvaltningsnivåer (lokal, regional och nationell) och även beskriva vilket ansvar och vilken roll som ges åt ’arbetsmarknadens parter’ som företrädare för medborgarna och deras socioekonomiska organisationer.”

3.3.2. För att beskriva/analysera ett kustområde måste man känna till och allra helst koppla samman den övergripande regionala utvecklingspolitikens olika områden. Där ingår även landsbygdspolitiken, och det rör sig om alla olika aspekter: ekonomi, sociala frågor, forskning, utbildning, yrkesutbildning och skapande av arbetstillfällen samt politik för resursförvaltning och avfallshantering.

3.3.2.1. All insamlad information bör behandlas med ett helhetsperspektiv på kustområdet och utgöra grunden för utformandet av en övergripande politik som bidrar till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

3.4. Angående punkterna IV (nationella strategier), V (samarbete) och VI (rapporter)

3.4.1. ESK håller i stora drag med om de vägledande principer som formuleras i kommissionens förslag. De rapporter som skall läggas fram bör innehålla samtliga fysiska och finansiella indikatorer för genomförande, även förberedande och uppföljande utvärderingar.

4. Rekommendationer/förslag att beakta vid formuleringen av planeringsalternativen för integrerad förvaltning av kustområden

4.1. Den integrerade förvaltningen av kustområdena bör ägna särskild uppmärksamhet åt skydd av vatten, både havet och vattendrag som rinner ut i kustområdena. Vattnet kommer att bli den sektor som utsätts för hårdast tryck från människorna, och det påverkar utvecklingen inom alla socioekonomiska sektorer. I det sammanhanget blir förvaltningen av vatten, vattenkvalitet och vattenanvändning en strategisk fråga för 2000-talet och bör därför beaktas i förvaltningen av kustområdena.

4.1.1. Klimatförändringar som orsakas av den stigande lufttemperaturen (växthuseffekten) ökar avdunstningen och därmed vattenmagasinens förluster. ESK anser därför att den integrerade förvaltningen av kustområdena bör omfatta hushållning med vatten i floder och dammar, och även att pröva nya odlingsystem som minimerar användningen av denna resurs.

4.1.2. Forskarna medger att oväder till havs och översvämningar tydligt kan kopplas till luftens temperaturhöjning, och detta påverkar den fysiska stabiliteten när det gäller kustområdena. ESK vill att integrerad förvaltning av kustområden fastställer normer för fysisk planering och bebyggelse med hänsyn till de nya situationer som kan uppstå, utan att på så sätt minska behovet av markpolitik i kustområdena.

4.2. Användningen av vattendjur och vattenväxter har ökat kraftigt i den biotekniska forskningen med tillämpning inom sjukdomsbehandling. ESK anser att den integrerade förvaltningen av kustområdena bör lägga stor vikt vid bevarandet av de marina organismer som lever i kustområdena.

4.3. Integrerad förvaltning av kustområden kan inte endast utgöra ett politiskt löfte, utan måste omvandlas till konkreta insatser. Kommissionen bör implementera långsiktiga strategier som omfattar politik för en hållbar utveckling såväl på det ekonomiska och sociala planet som när det gäller miljön.

4.3.1. ESK anser att den integrerade förvaltningen av kustområdena bör ta hänsyn till verksamhet för att rehabilitera kustområden, främst när det gäller att återuppbygga fågelbeståndet och havsfaunan. Övervakning bör ingå för att följa upp denna miljökontroll och trygga sanering av förorenade floddeltan och andra delar av kustremsan. (Som exempel kan nämnas saneringen av Tejos mynning och dess omgivande våtmarker samt av Guadalquivirs mynningsområde).

5. Slutsatser

5.1. ESK vill erinra om slutsatserna från sitt tidigare yttrande i denna fråga⁽¹⁾, eftersom de fortfarande är aktuella.

5.2. Planeringen och utvecklingen av kustområdena förutsätter att program utarbetas på gemenskapsnivå och nationell nivå. Genomförandet av integrerad förvaltning av kustområden bör kunna finansieras genom att ekonomiska medel avsätts i gemenskapens och medlemsstaternas budgetar. Därigenom blir det möjligt att ta hjälp av de olika strukturfonderna och andra fonder genom att tillämpa additionalitetsprincipen och komplementaritetsprincipen.

5.2.1. De finansiella medlen för att utveckla initiativen i kustområdena bör huvudsakligen hämtas från strukturfonderna och gemenskapsinitiativ som Interreg⁽²⁾, utan att detta påverkar deras totala belopp och i enlighet med en rättslig ram som liknar den för sammanhållningsfonden. Medlemsstaterna bör presentera sina projekt inom ramen för underprogram med en inriktning på specifika mål inom hållbar kustförvaltning, som redan beskrivits i demonstrationsprogrammet.

5.2.2. Man bör stimulera partnerskap mellan såväl offentliga som privata sektorer, genom deras organisationer (arbetsmarknadens parter och andra medborgarorganisationer). Det kan väcka intresse för arbetet med och finansieringen av insatserna i kustområdena.

5.3. ESK ställer sig positiv till en enhet på gemenskapsnivå för förvaltning och samordning av insatserna i kustområdena. Där kan de olika generalsekretariat som är inblandade i processen samarbeta över sektorsgränserna.

5.3.1. Varje medlemsstat borde också skapa en nationell enhet för integrerad förvaltning av kustområden, samt kommittéer för uppföljning, där arbetsmarknadens parter och forskarvärlden företräds. Den skulle följa upp genomförandet av insatser och projekt i respektive stat och delta i samordningen på gemenskapsnivå tillsammans med de andra nationella förvaltningarna.

5.4. Demonstrationsprogrammets goda resultat⁽³⁾ gav kommissionen skäl att lägga fram mer praktiskt inriktade förslag för att lösa de många problem som redan upptäckts, så att dagens beslut inte begränsar de framtida alternativen.

5.4.1. Kustområdena och deras naturtillgångar (i vattnet och på land) har en viktig roll när det gäller att tillmötesgå behov och önskemål hos dagens och framtidens befolkning i Europa.

5.4.2. Restriktioner måste införas för otillbörligt och intensivt nyttjande som kan leda till ohållbara påfrestningar som inte är förenliga med kustområdenas ekologiska känslighet.

5.4.3. I detta sammanhang föreslås att vissa kontrollmekanismer införs:

- Övervakning av verksamhet som utgör en påfrestning för områdena i fråga.
- Genom reglerna för stadsplanering i dessa områden se till att stadsbebyggelsen planeras inom hållbara gränser och med respekt för miljön, samt föreskriva att stora naturliga grönområden bevaras.
- Fastställa en tydlig och lämplig rättslig ram som motverkar att dessa områden nyttjas så hårt att de ömtåliga ekosystemen förstörs.

5.5. Tydliggöra den politik som skall genomföras i medlemsstaterna och i länder eller regioner med kustområden som gränsar till EU, eller med floder som rinner ut i EU:s kustområden. ESK anser att det är uppenbart att utbildning och information om insatserna är en mycket viktig del av den integrerade förvaltningen av kustområdena.

5.6. Kommittén anser att man inom ramen för integrerad förvaltning av kustområden bör främja inrättandet av ett centrum för informationsutbyte (utformat som en observationsgrupp) mellan länder med intressen i kustområden.

5.6.1. I detta forum bör ekonomiska och sociala intresseorganisationer som är berörda av kustrelaterade frågor delta, liksom forskarvärlden, utbildningsorgan, lokala och regionala självstyrande enheter samt företrädare för varje medlemsstats centrala styre. I forumet bör man diskutera alla aspekter av de problem som drabbar olika områden, ett förhållningssätt som tar hänsyn till de övergripande målen och de åtgärder som skall genomföras.

⁽¹⁾ EGT C 295, 7.10.1996.

⁽²⁾ Bilaga II i meddelandet från kommissionen till medlemsstaterna (2000/C 143/08) av den 28.4.2000.

⁽³⁾ KOM(97) 744.

5.6.2. Sektionen anser att alla de medlemsstater som deltar i integrerad förvaltning av kustområden bör utarbeta rapporter som innehåller information om de arbetsmetoder som används, åtgärdernas resultat, hur pass mycket arbetsmarknadens parter deltagit etc. Dessa rapporter bör utgöra en del av diskussionsunderlaget under sammanträdena vid centrumet för informationsutbyte.

5.7. ESK ställer sig alltså positiv till det arbete som utförts inom ramen för demonstrationsprogrammen och till att detta arbete fortsätter. Också den strategi som antas för det fortsatta arbetet bör följa de allmänna riktlinjerna i rådets resolution 94/C 135/02.

Bryssel den 28 mars 2001.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Göke FRERICHS

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta"

(2001/C 155/06)

Den 25 juli 2000 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 7 mars 2001. Föredragande var Giacomina Cassina.

Vid sin 380:e plenarsession den 28 mars 2001 antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 101 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Den 24 maj 2000 röstade kommissionen om det förslag som behandlas i detta yttrande, i enlighet med bestämmelserna i fördraget⁽¹⁾ samt inom ramen för mandatet från Europeiska rådet i Tammerfors. Det är nödvändigt att skapa ett instrument för att hantera massiv tillströmning av fördrivna personer från tredje land, något som på senare år besannats genom tillströmningen av ett stort antal fördrivna personer från Bosnien och Kosovo. Förslaget till direktiv är ett led i tillämpningen av fördraget och syftar inte bara till att ta upp de historiska omständigheterna, utan till att ge EU en heltäckande visum-, asyl- och invandringspolitik som fungerar tillsammans med andra redan föreslagna och/eller antagna instrument.

1.2. I förslaget presenteras ett tillfälligt instrument för att i exceptionella situationer hantera massiv tillströmning av fördrivna personer från tredje land som inte kan återvända till sina ursprungsländer utan att deras liv, frihet eller värdighet hotas. Det består av en uppsättning materiella och förfarandemässiga miniminormer och av bestämmelser som garanterar en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot sådana fördrivna personer och bära följderna av detta.

1.3. De viktigaste syftena med förslaget är följande:

— Garanterar en gemensam minimistandard i medlemsstaternas förfaranden och agerande i hanteringen av massiv tillströmning av fördrivna personer för att undvika en ojämn fördelning i det spontana valet av mottagarland.

⁽¹⁾ Den rättsliga grunden är framför allt artikel 63.2 a och 63.2 b i fördraget.